

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 5Tos/150/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2124010431
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 08. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Kristína Ferencziová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:2124010431.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kristíny Ferencziovej a sudcov JUDr. Martina Žovinca a Mgr. Michala Polláka, v trestnej veci odsúdeného A. B., nar.: XX.XX.XXXX v C., v konaní o rozhodovaní o podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Trnava zo dňa 18.4.2024 sp. zn. 4PP/14/2024, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 15.8.2024 takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sa sťažnosť odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX, zamietla.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Trnava (ďalej len „okresný súd“ alebo aj „prvostupňový súd“) uznesením zo dňa 18.4.2024 sp. zn. 4PP/14/2024 rozhodol podľa § 66 ods. 1 písm. a), ods. 2 Trestného zákona tak, že zamietol návrh odsúdeného A. B. (ďalej len „odsúdený“) o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom OS Nitra, sp. zn.: 6T/57/2008 zo dňa 24.11.2011 a rozsudkom KS v Nitre, sp. zn.: 1To/27/2012 zo dňa 12.03.2014 a trestným rozkazom OS Nitra, sp. zn.: 1T/73/2013 zo dňa 20.11.2013.

2. Proti uvedenému uzneseniu zahlásil odsúdený, na verejnom zasadnutí, ihneď po jeho vyhlásení, sťažnosť. Prokurátor sa na verejnom zasadnutí vzdal práva podať sťažnosť.

3. Odsúdený zahlásenú sťažnosť do konania neverejného zasadnutia sťažnostného súdu písomne odôvodnil sám aj prostredníctvom svojho obhajcu.

4. Podaním zo dňa 24.6.2024 odôvodnil sťažnosť odsúdeného jeho obhajca nasledovne (citácia): „V trestnej veci odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX, o rozhodovaní o podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody Vám zasielam odôvodnenie sťažnosti, ktorú podal odsúdený proti uzneseniu na verejnom zasadnutí dňa 18.04.2024. Odsúdený považuje napádané uznesenie za nezákonné a nesprávne.

I. Odsúdený sa nestotožňuje s odôvodnením rozhodnutia, ktorým bol zamietnutý jeho návrh na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. V tomto prípade sú splnené všetky tri podmienky podľa ustanovenia § 66 Trestného zákona, pričom súd prvej inštancie prihliadal výlučne iba na trestnú minulosť odsúdeného, čo nie je postup správny. Ohľadom prvej materiálnej podmienky súd prvej inštancie uviedol, že táto nie je splnená, pretože hodnotenie riaditeľa ÚVTOS konštatovalo, že odsúdený síce spĺňa podmienky na podmiennečné prepustenie, avšak s ohľadom na jeho recidívu nie je možné zaručiť takéto správanie aj mimo podmienok výkonu trestu odňatia slobody. Odsúdený v prvom rade vytýka, že je úlohou príslušného súdu, aby komplexne posúdil splnenie tejto podmienky na základe všetkých dôkazov a skutočností, ktoré vyjdú najavo a nie je prípustné prenechávať posúdenie tejto podmienky na iné osoby či orgány (riaditeľ ÚVTOS). Súd prvej inštancie tento dôkaz ani nehodnotil v kontexte iných dôkazov (napr. výpoveď odsúdeného, hodnotenia z iných ústavov), ale len jednoducho formálne poukázal na jeho závery, ktoré bez ďalšieho prevzal. Uvedený postup súdu prvej inštancie sa vymyká rámcu ustanovenia § 176 ods. 2 Trestného poriadku, ktoré stanovuje náležitosti odôvodnenia uznesenia. Absentujú akékoľvek úvahy súdu týkajúce sa skúmania tejto podmienky, pričom súd ju

nemal za preukázanú iba s poukazom na hodnotenie riaditeľa ÚVTOS. K tomu je potrebné dodať, že samotné hodnotenie riaditeľa ústavu sa javí ako zmätočné a paradoxné, keď na jednej strane konštatuje polepšenie sa (odsúdený sa dokáže správať na požadovanej úrovni) a na druhej strane vyslovuje obavy z toho, že takto sa správať mimo ústavu už nemusí. V nadväznosti na to odsúdený dáva do pozornosti dve skutočnosti, a to že - Obavy riaditeľa ÚVTOS o tom, že odsúdený sa nemusí správať na akceptovateľnej úrovni mimo výkonu trestu nie sú ničím podložené a nevyplývajú z konkrétneho právania odsúdeného. Rozhodnutie súdu o návrhu na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody musí vychádzať zo zisteného stavu vecí, opierať sa o dôkazy a skutočnosti, ktoré vyšli najavo. Nie je možné návrh zamietnuť na základe akejsi hypotetickej úvahy, ktoré nie je preukázaná a dokonca ani nevyplýva z konania odsúdeného, že by sa nemal slušne správať aj mimo ústavu. Pokiaľ je v konaní zistené, že odsúdený sa polepšil, nakoľko sa slušne správa vo výkone trestu, udržiava poriadok, zúčastnil sa kultúrno-osvetovej činnosti, bol opakovane viackrát disciplinárne odmeňovaný, trávi čas zmysluplne, potom niet racionálneho dôvodu tvrdiť, že takto by sa nemal správať aj mimo výkonu trestu. „Polepšenie sa“ sa predsa neobmedzuje iba na výkon trestu v ústave, ale odzrkadľuje celkový postoj odsúdeného k jeho životu. Ak sa teda niekto (v tomto prípade odsúdený) polepší, potom je celkom logické, že možno od neho očakávať vedenie riadneho života, pretože predpokladom prognózy riadneho života je v prvom rade snaha odsúdeného zmeniť svoje správanie a svoj doterajší život. V konaní pred súdom prvého stupňa nebol preukázaný iba pro forma záujem odsúdeného, ale jeho úprimná snaha byť riadnym a čestným človekom. - Podľa súdnej praxe sa nevyžaduje 100% istota („záruka“ ako to uviedol riaditeľ) toho, že odsúdený povedie riadny život aj mimo ústavu, ale postačí predpoklad, ktorý bude vyplývať z vykonaného dokazovania. Napr. rozhodnutie Krajského súdu Trenčín, sp. zn. 3Tos/29/2019 uvádza, že už z povahy veci je samozrejmé, že sa jedná len o odhad, prognózu zo strany súdu smerom do budúcnosti, pričom súd musí pri svojej úvahe zohľadniť všetky aktuálne informácie, ktoré má k dispozícii pri rozhodovaní o žiadosti. Nie je teda vyžadované „stopercentné“ presvedčenie, že odsúdený nespácha v budúcnosti trestnú činnosť, jedná sa vždy len o pravdepodobnostnú úvahu. Okrem toho súd prvej inštancie zjavne nebral do úvahy množstvo disciplinárnych odmien, ktoré boli odsúdenému udelené v rôznych ústavoch, v ktorých vykonával trest. Disciplinárne odmeny pritom získaval nielen za prácu, ale aj za spomenuté aktivity v oblasti kultúrno-osvetovej činnosti ako aj v súvislosti so všeobecným rozvojom osobnosti odsúdeného. Polepšenie sa a úprimná snaha začleniť sa riadne do spoločnosti je tak zjavná. V nadväznosti na to je treba konštatovať, že druhá podmienka je splnená. Len margo odsúdený dodáva, že prognóza vypracovaná ÚVTOS sa spracováva na základe bodového hodnotenia, pričom zo súdnej praxe je zrejmé, že body sa dostávajú aj za pohlavie odsúdenej osoby, čo je diskriminačný faktor.

II. Vo vzťahu k tretej zákonnej podmienke súd prvej inštancie uviedol, že ani táto nie je splnená, pričom výlučne vyhádza iba zo skutočnosti, že odsúdený má v registri trestov evidovaných 12 záznamov, teda je vysoká miera pravdepodobnosti, že sa dopustí ďalšej trestnej činnosti. Tieto úvahy súdu prvej inštancie nie je správne a dostatočné. Odsúdený nepopiera, že má v registri trestov 12 záznamov, no aktuálny výkon trestu odňatia slobody je jeho prvým výkonom tohto trestu. Odsúdený si je tiež vedomý, že súd pri rozhodovaní v súlade s ustanovením § 66 ods. 2 Trestného zákona prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva, no z účelu tohto ustanovenia nevyplýva, že trestná minulosť a spáchaný trest čin, za ktorý sa trest vykonáva, je primárny a jediným hľadiskom na hodnotenie návrhu odsúdeného. Súd má pri rozhodovaní brať do úvahy rôzne skutočnosti a dôkazy, pričom má prihliadať aj na spáchaný trestný čin. Ústavný súd SR (III. ÚS 192/2023) k tomu uvádza, že zodpovedá účelu uvedeného ustanovenia, ak sa očakávanie toho, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život, odvodzuje od prítomnosti (teda od správania odsúdeného vo výkone trestu), ale v určitej miere aj retrospektívne, teda pohľadom na trestnú minulosť odsúdeného. Možno teda uviesť, že súd má pri rozhodovaní zohľadňovať najmä aktuálnu situáciu a skutkový stav aký je v čase rozhodovania a sekundárne prihliadne aj na trestnú minulosť. Súd prvej inštancie teda mohol prihliadať aj na trestnú minulosť, no túto vziať ako jediný a rozhodujúci faktor pri rozhodovaní v zásade nezodpovedá Trestnému zákonu. Tak ako sa odsúdený v minulosti dopustil viacerých trestných činov, jeho súčasný život je úplný iný a žiadna aktuálna okolnosť nenasvedčuje tomu, že by mal odsúdený pokračovať v páchaní trestnej činnosti. Práve naopak bolo preukázaných množstvo disciplinárnych odmien za rôzne činnosti, pracovitost' odsúdeného, rozvoj jeho osobnosti, úprimné oľutovanie spáchaného trestného činu, pravidelné udržiavanie kontaktu s rodinou a blízkymi osobami, možnosť zamestnať sa v prípade prepustenia ako aj možnosť ubytovania. Spomenuté (aktuálne) okolnosti pritom prevyšujú fakt, že odsúdený bol v minulosti, pred 15- 20 rokmi opakovane odsúdený za trestnú činnosť, keďže v súčasnej dobe nič nenasvedčuje tomu, že by mal v nej pokračovať. Pokiaľ ide o vzťah medzi ustanovením § 66 ods. 1 TZ a ustanovením § 66 ods. 2 TZ je potrebné predovšetkým zdôrazniť, že ustanovenie § 66 ods. 2 TZ nemožno chápať ako ďalšiu podmienku, ktorá by okrem podmienok uvedených v §

66 ods. 1 TZ mala byť splnená, ak má byť odsúdený podmienene prepustený. Vyplýva to z dikcie ustanovenia § 66 ods. 2 TZ, predovšetkým zo slov „...prihliadne aj na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva“. Už tieto slová znamenajú, že skutočnosť, do ktorého ústave na výkon trestu je odsúdený zaradený, možno hodnotiť len v rámci podmienok podmienene prepustenia uvedených v § 66 TZ, nie ako podmienku rovnocennú podmienkam uvedeným v § 66 ods. 1 TZ, avšak túto skutočnosť nemožno skúmať izolovane (k tomu porovnaj R 37/1973). Ústavný súd SR (I. ÚS 36/2022) uvádza, že posúdenie predpokladu vedenia riadneho života v budúcnosti mechanickým odkazom na predchádzajúcu kriminálnu minulosť odsúdeného predstavuje porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Pokiaľ ide o predchádzajúce odsúdenia jednotlivca, zo strany všeobecného súdu je potrebné zvážiť, pred akou dlhou dobou a z akých dôvodov došlo k spáchaniu predmetnej trestnej činnosti. Pri posúdení predpokladu vedenia riadneho života v budúcnosti je ďalej potrebné náležitým spôsobom zohľadniť aktuálne poznatky o osobe odsúdeného, stav jeho nápravy i prostredie, v ktorom by sa po prípadnom podmienene prepustení z výkonu trestu ocitol. III. Z vyššie uvedených dôvodov odsúdený žiada, aby sťažnostný súd zrušil napádané rozhodnutie a vec vrátil súdu prvej inštancie na nové rozhodnutie.“

5. Odsúdený odôvodnil podanú sťažnosť tým, že súd vyhodnotil podmienku preukázania sa polepšením správaním vo výkone trestu jednostranne. Uvedomuje si, že v rozpore s predpisom lekára užil návykovú látku, odniesol si z toho poučenie do budúcnosti. Je nepochybné, že vo výkone preukázal polepšenie preradením z 3. NVS do 1. NVS a disciplinárnej odmeny. Súd sa k sociálnym podmienkam pre odsúdeného po skončení VT (prepustení z neho) nevyjadril, neskúmal. Má vytvorené zázemie-práca, bývanie, rodina. Je vo výkone trestu odňatia slobody, z čoho vyplýva, že nebol podmienene prepustený. Podľa súdnej praxe, ak by bol záver súdu o nenaplnení podmienky očakávania vedenia riadneho života založený výlučne a primárne na okolnostiach a dôvodoch, ktoré hrali úlohu pri ukladaní trestu odňatia slobody, mohlo by prísť k porušeniu zásady zákazu ne bis in idem. Ani závažnosť skutku nemožno hodnotiť mechanicky, bez previazanosti na aktuálne správanie a charakteristiky odsúdeného. Doposiaľ vykonaný trest možno považovať podľa odsúdeného za dostačujúci pre naplnenie účelu trestu. V súhrne všetko nasvedčuje o závere o jeho polepšení sa, možno objektívne založiť reálny predpoklad, že v budúcnosti skutočne povedie riadny život, na čom má aj on osobne eminentný záujem. Tento predpoklad možno podporiť uložením dlhšej skúšobnej doby, prípadne uložením dohľadu probačného a mediačného úradníka a uložením primeraných povinností a obmedzení. Preto žiada o zrušenie napadnutého uznesenia a vyhovieť žiadosti o podmienene prepustenie.

6. Podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku, pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

- a) správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a
- b) konanie predchádzajúce týmto výrokmi napadnutého uznesenia.

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, nadriadený orgán zamietne sťažnosť, ak nie je dôvodná.

7. Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“ alebo aj „sťažnostný súd“) na podklade podanej sťažnosti podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku, preskúmal správnosť a zákonnosť napadnutého výroku, proti ktorému sťažovateľ podal sťažnosť, ako aj správnosť postupu konania, ktoré jeho vydaniu predchádzalo. Sťažnosť podala oprávnená osoba, v zákonnej lehote a smeruje voči výroku, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný.

8. Preskúmaním napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré jeho vydaniu predchádzalo sťažnostný súd zistil nasledovné.

9. Napadnutým uznesením rozhodol prvostupňový súd o návrhu odsúdeného na podmienene prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý si vykonáva na základe rozhodnutí uvedených v odôvodnení prvostupňového uznesenia. Návrh odsúdeného zamietol z dôvodu, že hoci odsúdený spĺňa formálnu podmienku (vykonanie potrebnej časti trestu odňatia slobody), nespĺňa prvú materiálnu podmienku (vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie) ani druhú materiálnu podmienku (dôvodné očakávanie vedenia riadneho života odsúdeného po jeho podmienene prepustení na slobodu).

10. V odôvodnení napadnutého uznesenia prvostupňový súd pri vyhodnocovaní splnenia prvej materiálnej podmienky, t. j. pri vyhodnocovaní polepšenia sa odsúdeného, poukázal na jeho hodnotenie vypracované riaditeľom ÚVTOS a zistil nasledovné - do výkonu trestu odňatia slobody bol dodaný predvedením dňa 29.05.2014 do Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Bratislava (ďalej len „ústav Bratislava“). Správanie a vystupovanie počas jeho pobytu v ústave Bratislava bolo z dostupnej dokumentácie na požadovanej úrovni bez negatívnych poznatkov. Disciplinárne odmenený ani potrestaný nebol. Dňa 24.06.2014 bol premiestnený do Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby Leopoldov za účelom výkonu trestu odňatia slobody v ústave s maximálnym stupňom stráženia. Jeho správanie a vystupovanie nebolo vždy na požadovanej úrovni, v

jednom prípade sa nechal tetovať. Ďalšie nedostatky zaznamenané neboli. Disciplinárne odmenený bol v troch prípadoch, a to: 30.10.2014 - pochvalou za vzorné plnenie pracovných povinností, 07.05.2015 - pochvalou za vzorné plnenie pracovných povinností, 11.01.2016 - pochvalou za aktivitu v oblasti kultúrno-osvetovej činnosti. Disciplinárne tresty nemá evidované. Dňa 09.03.2018 bol umiestnený do diferenciačnej skupiny „A“. Jeho správanie a vystupovanie bolo prevažne na požadovanej úrovni, avšak v jednom prípade porušil ústavný poriadok menej závažným spôsobom tým, že nastúpil na previerku početného stavu neustrojený. Disciplinárne odmenený bol v jednom prípade, a to: 12.10.2018 - povolením prijať balík do hmotnosti piatich kilogramov za vzorný výkon činností súvisiacich so všeobecným rozvojom osobnosti odsúdeného. Disciplinárne tresty nemá evidované. Dňa 18.05.2020 bol uznesením Okresného súdu v Trnave, č. 4Nt/31/2020 preradený na ďalší výkon trestu odňatia slobody do ústavu so stredným stupňom stráženia. Trest odňatia slobody začal vykonávať v ústave Leopoldov. V rámci vnútornej diferenciácie bol odsúdený umiestnený do diferenciačnej skupiny „B“. Jeho správanie a vystupovanie bolo na požadovanej úrovni. Dňa 23.11.2021 bol premiestnený na ďalší výkon trestu odňatia slobody do Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Želiezovce (ďalej len „ústav Želiezovce“). Odsúdený bol premiestnený na základe vlastnej žiadosti za účelom ďalšieho výkonu trestu odňatia slobody v ústave so stredným stupňom stráženia. V rámci vnútornej diferenciácie bol umiestnený do diferenciačnej skupiny „B“. Jeho správanie a vystupovanie nebolo vždy na požadovanej úrovni, kedy v jednom prípade závažne porušil ústavný poriadok tým, že užil návykové látky. Počas umiestnenia v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou je jeho správanie a vystupovanie na požadovanej úrovni. Ústavný poriadok a časový rozvrh dňa dodržiava. Príkazy a nariadenia príslušníkov plní a rešpektuje, v kolektíve odsúdených konfliktne situácie nevyvoláva. Osobnú a kolektívnu hygienu dodržiava, chodí riadne ustrojený a dbá o svoj zovňajšok. V osobných veciach si udržiava náležitý poriadok. Z radov odsúdených nezastáva žiadnu funkciu. Doposiaľ nebol v ústave disciplinárne odmenený ani disciplinárne potrestaný. V zaobchádzaní s odsúdeným sa využíva usmerňujúco motivujúci prístup s dôslednou kontrolou plnenia úloh s dôrazom na dôsledné dodržiavanie zákona a poriadku o výkone trestu odňatia slobody, ústavného poriadku, časového rozvrhu dňa a hygieny. Individuálne pohovory sú zamerané na posilňovanie žiaducich vzorcov správania. Vedený je k zodpovednosti, dôslednému plneniu povinností a vytváraniu pozitívnych cieľov do budúcnosti. K spáchanej trestnej činnosti je málo kritický, čiastočne akceptuje svoju zodpovednosť, bagatelizuje a racionalizuje ju. Podľa záverov hodnotenia odsúdeného možno konštatovať, že odsúdený čiastočne plní ciele stanovené rozšíreným programom zaobchádzania. Resocializačná prognóza je nepriaznivá na základe vysokého rizika recidívy trestnej činnosti. V súčasnosti nie je voči odsúdenému v pedagogickej dokumentácii evidované ďalšie trestné stíhanie. Na základe uvedených skutočností neodporúča riaditeľ ústavu na výkon trestu odsúdeného podmienene prepustiť, v prípade jeho podmienenečného prepustenia odporúča probačný dohľad.

11. Prvostupňový súd z uvedeného vyvodil záver, že odsúdený nesplnil prvú materiálnu podmienku. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia prišlo k zrejmej chybe v písaní, nakoľko prvostupňový súd na strane 6 odôvodnenia v prvej vete píše „V prípade prvej materiálnej podmienky - preukázanie polepšenia vo výkone trestu plnením svojich povinností súd konštatuje, že nie je možné túto podmienku vyhodnotiť ako splnenú.“ V druhej vete odkazuje na obsah hodnotenia riaditeľa ÚVTOS, kde v rozpore so skutočným obsahom hodnotenia prvostupňový súd cituje, že „hodnotenie riaditeľa ÚVTOS, ktoré konštatovalo, že odsúdený spĺňa podmienky na podmienenečné prepustenie...“. V skutočnosti je v závere hodnotenia odsúdeného uvedené, že riaditeľ ÚVTOS neodporúča odsúdeného podmienene prepustiť. Na inom mieste hodnotenia je tiež uvedené, že odsúdený len čiastočne spĺňa ciele stanovené rozšíreným programom zaobchádzania. Tomu, že v prípade odôvodnenia prvostupňového súdu šlo o písársku chybu, kde pri odkaze na závery hodnotenia namiesto „nesplňa“ podmienky podmienenečného prepustenia uviedol „splňa“ nasvedčuje aj to, že poukazuje na okolnosti, z ktorých takýto záver hodnotenia vychádza. Takýmto sú podľa prvostupňového súdu to, že vo vynútených podmienkach sa síce odsúdený dokáže správať na požadovanej priemernej akceptovateľnej úrovni, avšak s ohľadom na jeho recidívu nie je možné zaručiť takéto správanie aj mimo podmienok výkonu trestu odňatia slobody.

12. Vo vzťahu k druhej materiálnej podmienke, t. j. dôvodné očakávanie vedenia riadneho života odsúdeného po jeho prepustení na slobodu, prvostupňový súd konštatuje, že ani táto nie je splnená, nakoľko podmienenečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody má význam len vtedy, ak vzhľadom na účel trestu a ďalšie okolnosti je odôvodnený predpoklad, že odsúdený bude viesť na slobode riadny život a viac sa nedostane do rozporu so zákonom. Podmienenečné prepustenie má mať na odsúdeného výchovný vplyv a to nielen ten, že iba v skúšobnej dobe po podmienenečnom prepustení bude odsúdený viesť riadny život, ale predovšetkým ten, že odsúdenému je daná šanca na riadny život s tým, že sa už trestnej činnosti viac nedopustí, nakoľko rozhodnutím o podmienenečnom prepustení súd prezumuje, že

výkon trestu odňatia slobody splnil vo vzťahu k osobe odsúdeného svoj účel. V zmysle uvedeného súd vychádzal z tej skutočnosti, že vzhľadom na resocializačnú prognózu a obsah registra trestov, kde má odsúdený evidovaných doposiaľ 12 záznamov je vysoká miera pravdepodobnosti ďalšej recidívy, pričom možno konštatovať, že sa v prípade odsúdeného jedná o špeciálneho recidivistu, ktorý sa zameriava na trestnú činnosť majetkovú, resp. v prevažnej miere pácha trestný čin krádeže podľa § 212 Trestného zákona a taktiež sa dopustil trestného činu kupliarstva podľa § 367 Trestného zákona a trestného činu vraždy podľa § 219 Zákona 140/1961. Z faktu že odsúdený nie je prvý raz vo výkone trestu odňatia slobody je možné usúdiť, že odsúdený si z prechádzajúcich uložených trestov doposiaľ nezobral žiadne ponaučenie a tieto sa minuli účinku. Vzhľadom na uvedené má súd za to, že náprava páchatela a celkové pozitívne pôsobenie na osobu odsúdeného je možné len počas jeho pobytu vo výkone trestu odňatia slobody, pričom podmieneným prepustením odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody by nebol naplnený jeden zo základných účelov trestu, ktorým je ochrana spoločnosti pred páchatelmi trestných činov.

13. Preskúmaním konania, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého uznesenia sťažnostný súd zistil, že toto bolo vykonané v súlade so zákonom, keď prvostupňový súd nariadil a vykonal verejné zasadnutie, na ktorom vypočul procesné strany, oboznámil listinné dôkazy a dal odsúdenému možnosť dostatočne realizovať jeho práva, ktoré mu vyplývajú z ustanovení Trestného poriadku.

14. Pokiaľ ide o správnosť napadnutého výroku, sťažnostný súd je názoru, že všetky vyššie uvedené skutočnosti neumožňujú v prípade odsúdeného vyhovieť jeho návrhu na podmienené prepustenie. Uvedené zistenia, ktoré bral prvostupňový súd do úvahy pri svojom rozhodnutí, sú zistené správne a sú tými relevantnými skutočnosťami, ktoré bolo potrebné zvážiť a vyhodnotiť v súvislosti so skúmaním splnenia podmienok na podmienené prepustenie odsúdeného.

15. Pre pozitívne rozhodnutie súdu o podmienenom prepustení odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody je nevyhnutné, aby odsúdený počas tohto výkonu svojím správaním preukázal polepšenie, čo nemožno bez ďalšieho stotožniť len s dobrým správaním sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody a zároveň je potrebná aj danosť reálneho predpokladu, že po takomto rozhodnutí bude odsúdený viesť riadny život.

16. Pri vyhodnotení materiálnych podmienok na podmienené prepustenie je potrebné po-súdiť všetky okolnosti, ktoré súvisia s osobou odsúdeného, jeho osobné a charakterové vlastnosti, celkový postoj k spoločenským normám a pravidlám, povahu a charakter spáchanej trestnej činnosti a jeho správanie sa vo výkone trestu odňatia slobody. Je preto správny taký postup súdu, ktorý komplexne posudzuje osobnosť odsúdeného, trestnú minulosť, charakter trestnej činnosti aj resocializačnú prognózu odsúdeného.

17. Sťažnostný súd k otázke posúdenia prvej materiálnej podmienky uvádza nasledovné. Prvostupňový súd túto považoval za nesplnenú, odkazoval na záver hodnotenia odsúdeného a zároveň konštatoval, že odsúdený sa vo vynútených podmienkach výkonu trestu dokáže správať na požadovanej priemernej akceptovateľnej úrovni. K tomuto konštatovaniu sťažnostný súd dodáva, že z hodnotenia správania odsúdeného vyplýva, že počas doterajšieho výkonu trestu boli u odsúdeného evidované viaceré negatívne poznatky v jeho správaní (vyskytli sa nedostatky v podobe toho, že sa nechal tetovať, nastúpil na previerku neustrojený, užil návykové látky. Podľa hodnotenia odsúdený len čiastočne plní stanovené ciele programu zaobchádzania. Odsúdený si síce vytvoril priestor na udelenie viacerých disciplinárnych odmien, vo výkone trestu je však už od roku 2014. Záver o tom, či v kontexte doposiaľ vykonanej časti uloženého trestu možno v tomto jeho správaní podľa názoru sťažnostného súdu vidieť skutočné polepšenie, je potrebné vyhodnocovať aj v kontexte toho, či je kritický k spáchanej trestnej činnosti, pretože odsúdený musí presvedčiť o trvalom a dlhodobom záujme a snahe polepšiť sa, čo je potom posudzované aj vzhľadom na jeho osobu, v kontexte spáchanej trestnej činnosti, jej charakteru, či početnosti. Snahu môže a musí preukázať v podobe takého správania vo výkone trestu, kedy súd nebude mať v tomto smere žiadne pochybnosti, čo sa v prípade odsúdeného nestalo. Vzhľadom na hodnotenie odsúdeného nie je možné jeho správanie v rámci výkonu trestu odňatia slobody posúdiť ako nasvedčujúce polepšeniu.

18. Vo vzťahu k sťažnostným námietkam odsúdeného sťažnostný súd ešte uvádza, že ak by aj riaditeľ ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou odporučil podmienené prepustenie odsúdeného, čo sa však nestalo, súd, ktorý rozhoduje o návrhu odsúdeného na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody nie je v žiadnom prípade viazaný uvádzaným záverom a odporúčaním riaditeľa ústavu na výkon trestu odňatia slobody v podávaných hodnoteniach. Výlučne súd je kompetentný posudzovať splnenie zákonných podmienok pre podmienené prepustenie odsúdenej osoby z výkonu trestu odňatia slobody, pričom je na zvážení súdu, či si uvedené odporúčanie osvojí a pri zohľadnení a zhodnotení všetkých skutočností návrhu vyhovie alebo nie. Sťažnostný súd zdôrazňuje, že len dobré správanie odsúdeného

v podmienkach výkonu trestu odňatia slobody nie je dostačujúce na vyslovenie predpokladu, že bude na slobode viesť riadny život. Pri rozhodovaní o splnení prvej materiálnej podmienky, ide o to rozlíšiť, kedy správanie odsúdeného a plnenie jeho povinností vo výkone trestu odňatia slobody sú prejavom len vonkajšej adaptácie odsúdeného na prostredie ústavu na výkon trestu a kedy ide o známky skutočných zmien osobnosti odsúdeného odôvodňujúce nádej, že i v budúcnosti povedie riadny život. To znamená, že ak sa odsúdený vo výkone trestu dobre správa, automa-ticky to neznamená, že sa polepšil a tým splnil prvú materiálnu podmienku. Zmysel podmie-nečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie, prípadne za dobrú prácu vo výkone trestu, bol odsúdený automaticky prepustený po odpykaní stanovenej doby na slobodu. V danom prípade sa však u odsúdeného vyskytli viaceré negatívne poznatky v jeho správaní, a preto záver prvostupňového súdu o nesplnení prvej materiálnej podmienky považuje sťažnostný súd, aj s ohľadom na neodporúčanie riaditeľa ÚVTOS, za správny.

19. Vo vzťahu k posúdeniu druhej materiálnej podmienky sťažnostný súd len opakuje, že osoba odsúdeného vzhľadom na jeho kriminálnu minulosť a na nepriaznivú resocializačnú prognózu nedáva sťažnostnému súdu dostatočnú záruku, že prišlo k polepšeniu odsúdeného (v súlade s názorom prvostupňového súdu) a tento bude v prípade podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody viesť riadny život. Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že na nápravu odsúdeného a uvedenie si negatívnych dôsledkov jeho konania nemali vplyv žiadne z predchádzajúcich uložených podmiennečných trestov, nakoľko sa od roku 1988 opakovane dopúšťal trestnej činnosti majetkového a hospodárskeho charakteru, dopustil sa vojenského trestného činu, opakovane trestných činov hrubo narušujúcich občianske spolužitie, trestného činu proti rodine a mládeži a aj násilných trestných činov (opakovane krádež, ďalej podvod, opakovane kupliarstvo, ďalej ublíženie na zdraví a vražda) a bol odsúdený aj v zahraničí (odsúdenie súdu v Ancone za pokračujúce navádzanie k prostitúcii a odsúdenie Apelačným súdom v Ancone za kupliarstvo spolupáchatelstvom). Jednotlivých trestných činov sa dopúšťal v krátkych časových úsekoch, opakovane po tom, čo bol za ten ktorý trestný čin odsúdený a potrestaný – od roku 1988 do roku 1995, čo je sedem rokov, bol päťkrát súdne trestaný, následne bol odsúdený cudzozemskými súdmi v rokoch 2001 a 2002 a to aj k trestu „väzenia na 2 roky a 6 mesiacov a na 2 roky“, opätovne však bol súdený v rokoch 2009 až 2010 a to trikrát, pričom Okresným súdom Ružomberok sp.zn. 8T/125/2009 v spojení s Krajským súdom Žilina bol rozsudkom zo dňa 12.4.2010, právoplatným 24.2.2011, bol odsúdený k 2 mesačnému trestu odňatia slobody, ktorý vykonal dňa 5.6.2011, a záverom bol odsúdený k 12 ročnému nepodmiennečnému trestu odňatia slobody Okresným súdom Nitra v spojení s Krajským súdom v Nitre, konkrétne rozsudkom zo dňa 24.11.2011, právoplatným 12.3.2014 a k nepodmiennečnému trestu odňatia slobody v trvaní 1 rok rovnako Okresným súdom Nitra rozsudkom zo dňa 20.11.2013, právoplatným 9.9.2014. Z uvedených dôvodov, v prípade podmiennečného prepustenia odsúdeného, existuje pre okolitú spoločnosť vysoké riziko recidívy (12 záznamov v registri trestov, opakovane uložený podmiennečný trest odňatia slobody, uložený už aj nepodmiennečný trest odňatia slobody), keďže ide o osobu páchajúcu trestnú činnosť opakovane od roku 1988, o odsúdeného, ktorý v súčasnosti vykonáva trest odňatia slobody uložený za trestný čin vraždy (ako návodca) spáchaný v roku 2000 a za úverový podvod spáchaný v roku 2012, pričom vo výkone trestu odňatia slobody je od roku 2014, takže jeho dvanásť odsúdení a tomu predchádzajúcich spáchaných trestných činov spadá do obdobia rokov 1988 až 2012. Preto nemožno dôvodne očakávať, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život tak, ako to predpokladá ustanovenie § 66 ods. 1 Trestného zákona. Je nevyhnutné zohľadniť aj tú skutočnosť, že odsúdený predchádzajúcimi podmiennečnými odsúdeniami mal možnosť na slobode preukázať, že vie viesť riadny život, no odsúdený tieto príležitosti nevyužil a opätovne sa dostal do rozporu so zákonom práve v podobe závažnejšej formy trestnej činnosti (prvé odsúdenia pre trestné činy proti majetku v rokoch 1988 až 1995, v roku 2001 odsúdený za trestné činy kupliarstva, v roku 2000 spáchaný obzvlášť závažný trestný čin vraždy), pričom trestnej činnosti sa dopustil aj po tom, čo vykonal nepodmiennečný trest odňatia slobody (trest uložený Okresným súdom Ružomberok sp.zn. 8T/125/2009 vykonaný 5.6.2011, následne spáchaný trestný čin úverového podvodu v roku 2012), a preto niet sa prečo domnievať, že práve podmiennečné prepustenie z aktuálneho výkonu trestu odňatia slobody už splní svoj zákonom sledovaný účel, keď tento účel nebol doposiaľ naplnený žiadnym z predchádzajúcich trestov. V prípade odsúdeného teda prevažuje legitímna potreba ochrany spoločnosti pred ním ako páchatelom trestnej činnosti.

20. Sťažnostný súd pre zvýraznenie správnosti záverov prvostupňového súdu opakuje, že pokiaľ ide o nesplnenie druhej materiálnej podmienky na podmiennečné prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody, je potrebné brať do úvahy aj trestnú minulosť odsúdeného, ktorý bol viackrát súdne trestaný, pričom ani predchádzajúce odsúdenia ani uložené tresty na odsúdeného zjavne nemali požadovaný preventívny a resocializačný účinok, keďže mu nebránili v ďalšom páchaní úmyselnej

trestnej činnosti. Inštitút podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody je v zásade výnimkou z pravidla, že odsúdená osoba má vykonať trest odňatia slobody, ktorý jej bol súdom uložený, a preto zmysel podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie, prípadne za dobrú prácu vo výkone trestu, bol odsúdený automaticky prepustený po vykonaní stanovenej doby na slobodu, bez zreteľa na to, aká je prognóza jeho ďalšieho správania. V tomto prípade trestná minulosť a osobnosť odsúdeného právom vyvoláva zreteľnú obavu z recidívy jeho protiprávneho správania sa v prípade jeho podmieneného prepustenia.

21. Odsúdený má pravdu, keď uvádza, že jeho predchádzajúce odsúdenia ho nemôžu automaticky vyradiť z možnosti podmieneného prepustenia. Trestný zákon neobsahuje ustanovenie, ktoré by vylučovalo opakovane súdne trestané osoby z možnosti podmieneného prepustenia. Na druhej strane však rovnako platí, že predchádzajúce správanie sa osoby, ktorá žiada o podmienené prepustenie, má dôležitý význam pre vytvorenie prognózy jeho budúceho správania po prípadnom podmienenom prepustení. Veľký počet predchádzajúcich odsúdení svedčí o negatívnom postoji odsúdeného k povinnosti dodržiavať právne normy a o malom rešpekte pred trestnoprávnymi sankciami, ktoré mu pri opakovanom páchaní trestnej činnosti hrozia. Odsúdený sa opakovane dopúšťal trestných činov v relatívne krátkom časovom období za sebou, čo svedčí o tom, že predchádzajúce tresty nemali na neho pozitívny výchovný účinok. Navyiac, charakter jeho trestnej činnosti, za ktorú je aktuálne vo výkone trestu odňatia slobody, je podstatne závažnejší ako jeho predchádzajúce odsúdenia. Uvedené skutočnosti a závery, ktoré z nich vyplývajú, majú potom rozhodujúci význam pre rozhodnutie o tom, že od odsúdeného sa nedá reálne očakávať, že po podmienenom prepustení povedie riadny život. Tento záver teda nevychádza iba zo zistenia, že bol v minulosti už súdne trestaný, ale z racionálneho zhodnotenia objektívnych faktov. Odsúdený neuviedol ani vo svojom písomnom návrhu na podmienené prepustenie, ani pri svojom vypočutí na verejnom zasadnutí také skutočnosti, ktoré by svedčali o skutočnej zmene jeho postoja k jeho doterajšiemu životu. Deklaroval že má svoju rodinu, ktorá ho podporuje, avšak pri vyjadrení sa k svojej trestnej minulosti „obhajoval“ svoju trestnú činnosť tým, že sa snažil chrániť svoju rodinu, a tiež tým, že „pripísal všetku špinu na seba“. Uvedené nesvedčí ani o kritickom postoji obžalovaného k spáchaným trestným činom, a ani o zmene prostredia do ktorého sa má vrátiť v kontexte toho, že svoju rodinu mal aj v čase, keď trestnú činnosť páchal. Samotné vyjadrenia odsúdeného o tom, že sa chce vrátiť k rodine a viesť riadny život, tak nepostačujú pre záver, že jeho náprava bola po čiastočnom výkone trestu odňatia slobody dovŕšená, resp. realizovaná v takej miere, že v ďalšom výkone trestu nie je potrebné pokračovať. Snahu odsúdeného o vedenie riadneho života v prípade prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody na slobodu, ktorý by viedol tak, aby sa do budúcnosti nedostával do rozporu s právnymi normami, súd nijako nespochybňuje. To, čo vyvoláva dôvodné pochybnosti, je však skutočná ochota odsúdeného po zmene modelu jeho správania, ktorý sa premietal do opakovaných odsúdení za páchanie trestnej činnosti. Jeho ochota viesť riadny život je len deklarovaná a je v rozpore s jeho správaním sa v minulosti. Rovnako zamestnanie, kde plánuje pracovať po výkone trestu, nie je relevantným dôvodom na podmienené prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody.

22. Aj sťažnostný súd má vážne a dôvodné pochybnosti o tom, či odsúdený v budúcnosti v prípade podmieneného prepustenia povedie riadny život, a preto je namieste konštatovať, že odsúdený nespĺňa všetky zákonné podmienky pre podmienené prepustenie a prvostupňový súd správne návrh odsúdeného na podmienené prepustenie zamietol.

23. Názor súdu o nesplnení materiálnych podmienok na podmienené prepustenie nedokáže, vzhľadom na vyššie uvedené, zmeniť ani príslub odsúdeného, že v budúcnosti sa takýchto chýb nemieni dopustiť, a je pripravený viesť riadny život, pričom k tomuto sťažnostný súd uzatvára, že tieto tvrdenia nepostačujú pre záver, že jeho náprava bola po čiastočnom výkone trestu odňatia slobody dovŕšená, resp. realizovaná v takej miere, že v ďalšom výkone trestu nie je potrebné pokračovať. Rovnako tak oľutovanie svojho protiprávneho konania na verejnom zasadnutí pri rozhodovaní o jeho žiadosti o podmienené prepustenie nedáva sťažnostnému súdu dostatočnú záruku na prisvedčenie záveru, že v prípade podmieneného prepustenia by viedol riadny život, ktoré čiastočne odporuje jeho postojom k predchádzajúcej trestnej činnosti. Sťažnostný súd preto pripomína, že postoj odsúdeného k vlastnej trestnej činnosti nevyhnutne musí vyhovovať nielen forme, ale aj podstate. Stotožnenie sa odsúdeného so spravnosťou, zákonnosťou a spravodlivosťou jeho odsúdenia je nevyhnutnou súčasťou premeny odsúdeného, uvedomenia si jeho protiprávneho konania a dosiahnutia polepšenia, teda nestačí len samotné formálne oľutovanie tejto trestnej činnosti.

24. S poukazom na vyššie uvedené, sťažnostný súd zamietol sťažnosť odsúdeného, nakoľko táto nebola dôvodná.

25. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný riadny opravný prostriedok.